

Sygn. I C 189/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	del. SSR Hanna Kaflak-Januszko
Protokolant:	sekretarz sądowy Karina Hofman

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2018 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. C.**

przeciwko (...) **spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. pozbawia wykonalności częściowo tytuł wykonawczy – akt notarialny z 29.12.2011 r., opatrzony klauzulą wykonalności przez Sąd Rejonowy w Słupsku VI Wydział Gospodarczy w dniu 24.07.2012 r. w sprawie (...) w zakresie odsetek od kwoty 1.398.288,21 zł (słownie: milion trzysta dziewięćdziesiąt osiem tysięcy dwieście osiemdziesiąt osiem złotych 21/100) przekraczających odsetki maksymalne określone art. 359 § 2¹ kc (w brzmieniu obowiązującym do 31.12.2015 r.) od 10.01.2013 r. do 31.12.2015 r., a następnie określone art. 481 § 2¹ kc od 1.01.2016 r. do dnia zapłaty;

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

III. nie obciąża stron kosztami procesu, w tym nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

I C 189/17

UZASADNIENIE

Powódka **K. C.** wniosła o pozbawienie wykonalności – aktu notarialnego z 29.11.2011r., opatrzonemu klauzulą wykonalności przez Sąd Rejonowy w Słupsku w dniu 24.07.2012 r. w sprawie (...) w części, tj. co do odsetek przekraczających odsetki maksymalne od 10.01.2013 r. do dnia zapłaty. Podała, że strony zawarły umowę pożyczki z oprocentowaniem 23 % w skali roku, czyli nie przekraczając odsetek maksymalnych określonych art. 359 par. 2¹ kc, ale od 10.01.2013r. odsetki przewidziane tym przepisem zmniejszyły się, a zatem postanowienie umowy co do wyższych odsetek należy uznać za nieważne i wobec tego odpowiedzialność powódki jako dłużnika podlega ograniczeniu.

Pozwany (...) **spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.** stwierdził, że uznaje powództwo co do 186.356,06 zł i wniósł o oddalenie w pozostałym zakresie. Jego zdaniem odsetki zastrzeżone w czasie zawarcia umowy stron odpowiadały limitowi art. 359 par. 2¹ kc w wówczas obowiązującym brzmieniu, który dotyczył tylko odsetek, których źródłem była czynność prawa, czyli tzw. odsetek od sumy pieniężnej. Dopiero w 2016 r. zmieniono art. 481 kc

dotyczący odsetek za opóźnienie, co przy porównaniu treści poprzedniej i nowej redakcji wskazuje, iż uprzednio nie było ustawowego ograniczenia tych odsetek, choć nie można wykluczyć badania wysokości odsetek poprzez art. 58 par. 2 kc. Zdaniem pozwanego okoliczności sprawy uzasadniają jednak odsetki na poziomie 23 %, gdyż pożyczkę udzielono w ramach prowadzonej działalności gospodarczej z ryzykiem pozwanego, które okazało się realne i kosztowne ze względu na działania powódki utrudniającej od wielu lat odzyskanie należności. Dlatego odsetki w tej wysokości mają funkcję odszkodowawczą. Wobec nowej regulacji art. 481 kc od 1.01.2016 r. pozwany uznaje, że odsetki nie mogą przekraczać art. 481 par. 2¹ kc. Datę uznania określił na 10.06.2017 r. kierując się tym, że powódka podała kwotowo zakres oczekiwanej zmiany powództwa oraz podkreślił, że nie powinien być obciążony kosztami procesu, gdyż nie dał powodu do jego wytoczenia i gdy tylko dowiedział się o żądaniu powódki, odpowiedział w opisany sposób.

Sąd ustalił, co następuje :

Strony 29.12.2011 r. zawarły umowę oprocentowanej pożyczki o treści jak na k. 6-8. , tj. na kwotę 1.320.000,00 zł na spłatę zobowiązań powódki wynikających z bieżącej działalności gospodarczej, prowadzonej od 21.12.2011 r. do 31.03.2012 r. i w tym dniu miała nastąpić spłata pożyczki.

Oprocentowanie zostało ustalone według stawki procentowej 23 % p.a. i ustalono, że zostanie naliczone jednorazowo 31.03.2012 r., a odsetki niespłacone w terminie stają się zadłużeniem przeterminowanym i z resztą niespłaconej należności podlegają ww. wysokości oprocentowania.

Przewidziano zabezpieczenie m.in. poprzez poddanie się egzekucji w akcie notarialnym.

W tym samym dniu co umowa w akcie notarialnym (k. 9-11) powódka złożyła oświadczenie o poddaniu się egzekucji stosowanie do art. 777 par. 1 pkt. 5 kpc.

24.07.2012 r. Sąd Rejonowy w Słupsku w sprawie (...) na wniosek pozwanego nadał klauzulę wykonalności wyżej opisanemu aktowi notarialnemu co do obowiązku zapłaty przez powódkę na rzecz pozwanego 1.398.288,21 zł z umownymi odsetkami w wysokości 23 % od 1.04.2012 r. do dnia zapłaty (postanowienie k. 12-13) Pozwany zatem dokonał kapitalizacji odsetek zgodnie z treścią umowy.

fakty przyznane

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo podlegało częściowemu uwzględnieniu.

Nie budziło wątpliwości, że w trybie powództwa przeciwegzekucyjnego z art. 840 par. 1 pkt. 2 kpc powódka może żądać ograniczenia wykonalności ze względu na ustawowe ograniczenia wysokości odsetek (w zw. z art. 359 par. 2² kc i 481 par. 2² kc); por. m.in. III CZP (...)).

Fakty istotne do rozstrzygnięcia nie były sporne, a dodatkowo potwierdzały jej przedłożone przez strony dokumenty. Dlatego prowadzenie postępowania dowodowego poprzez dowód ze zeznań stron było zbędne (art. 217 par. 3 w zw. z art. 227 kpc), w tym także dlatego iż pozwany powołał się na okoliczności, które mogły podlegać ocenie w oparciu o przedłożone dokumenty.

Główny spór sprawy sprowadzał się jednak do oceny prawnej wpływu regulacji dotyczącej odsetek maksymalnych na zobowiązanie stron.

Wbrew przekonaniu pozwanego już regulacja istniejąca w chwili zawierania umowy stron wprowadziła restrykcyjny pułap dopuszczalnych odsetek (zob. (...)) Faktycznie przewidywała je w zakresie przepisu normującego odsetki umowne, ale wobec wysokości ówczesnych odsetek ustawowych za opóźnienie nie budziło wątpliwości, iż to art. 359 kc generalnie określa odsetki maksymalne (gdy strony je ustalają, czyli niezależnie czy tylko jako odsetki kapitałowe, czy także dla zadłużenia przeterminowanego). Gdy okazało się, że proporcje zostały zachwiane, wprowadzono

obecną regulację (zob. [http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr\(...\)](http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr(...))) Istotniejsze jednak jest, co pomija pozwany, iż strony umownie określiły zarówno odsetki kapitałowe (za udostępnienie środków), jak i odsetki za opóźnienie (art. 481 kc nie stanowił tu bowiem przeszkody - zob. art. 359 kc). Praktyka obrotu prawnego potwierdziła takie stosowanie omawianych przepisów. Ze względu na niski pułap odsetek ustawowych strony także na wypadek opóźnienia zastrzegły w umowach odsetki umowne za opóźnienie w wysokości art. 359 par. 2¹ kc w poprzednim brzmieniu.

Wobec powyższego uwzględniając wysokość dopuszczalnych odsetek należało orzec jak w sentencji, tj. wpierw ograniczyć je do wysokości art. 359 par. 2¹ kc w poprzednim brzmieniu do 31.12.2015 r., a następnie ze względu na zmianę w zakresie odsetek maksymalnych za opóźnienie – do wysokości określonej art. 481 par. 2¹ kc.

Co do tej drugiej sytuacji należy wskazać, co sygnalizowano w postanowieniu o zabezpieczeniu, iż pojawiły się wątpliwości w praktyce prawnej, czy automatycznie można przyjmować, iż od 1.01.2016 r. przez odsetki maksymalne w związku z nieuiszczeniem należności w terminie można rozumieć te z art. 481 par. 2¹ kc mimo, że w umowie strony co do tych odsetek odwoływały się do art. 359 par. 2¹ kc. W ocenie Sądu skoro ustawodawca poprzednio przewidywał faktyczne odsetki maksymalne, czyli najwyższe – w art. 359 par. 2¹ kc i w obrocie prawnym przewidywano je także w umowach do należności przeterminowanych, gdyż były dość restrykcyjne nawet jako maksymalne, to wobec zmiany pułapu odsetek maksymalnych i wprowadzeniu tej regulacji co do odsetek za opóźnienie art. 481 par. 2¹ kc, zgodnie z umowami o odsetkach maksymalnych od 1.01.2016 r. ten przepis ma zastosowanie do weryfikacji ich górnego pułapu. Po licznych pozwach widać, że tak tę zmianę prawa zastosowano w wykładni w obrocie prawnym. Inne odczytanie zmiany przeczyłoby racjonalności.

Zauważyć można - wobec spostrzeżenia odpowiedzi na pozew - że powódka skierowała sprawę do sądu cywilnego, a nie gospodarczego i we wniosku o zwolnienie z kosztów sądowych podała, iż obecnie utrzymuje się z umowy o pracę, a nie z działalności gospodarczej. Dodać też należy wobec zakresu, o jakim pozwany napisał o uznaniu powództwa, że powódka w żądaniu określiła, iż oczekuje weryfikacji odsetek do dnia zapłaty i widoczne jest w tym zapisie, że kwotowe obliczenie odsetek podała pod kątem określenia wartości przedmiotu sporu.

O kosztach rozstrzygnięto na podstawie art. 100 w zw. z art. 102 z uwzględnieniem art. 101 kpc, uznając że strony nie są obciążane kosztami, gdyż koszty procesu znoszą się i nie obciążając nieuiszczonymi kosztami sądowymi (art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). Powództwo zostało bowiem uwzględnione częściowo, ale w większym zakresie niż pozwany wskazywał, że uznaje powództwo. Przy tym mimo obecnych wskazań systemowych, by spory rozwiązywać polubownie powódka od razu skierowała sprawę do Sądu mimo, że pozwany po otrzymaniu pozwu wyraził wolę poddania się skutkom nowych regulacji odsetkowych. Trudno dokładnie rozliczyć procentowo wygraną/przegraną, gdyż nie wiadomo, kiedy dojdzie do spłaty odsetek, ale co do zasady – stanowisko każdej ze stron zostało uwzględnione częściowo i dlatego Sąd zdecydował o stosunkowym rozliczeniu przez zniesienie kosztów, a zarazem uznając, że przy tym powództwie zaistniały szczególne okoliczności, skoro jest ono wynikiem porządkowania treści tytułu wykonawczego w związku ze zmianami, jakie zaistniały przez długotrwałego niespłacanie długu. Tu zauważyć można, że ten aspekt sygnalizował także pozwany odnosząc się do powództwa. Obciążanie pozwanego częścią kosztów procesu, gdyż sam nie powiększył kosztów udziałem zawodowego pełnomocnika nie było w ocenie Sądu zasadne, zwłaszcza że odzyskanie kolejnej należności od powódki może być wątpliwe, szczególnie gdy obecnie znalazła się w warunkach skutkujących zwolnieniem z kosztów sądowych.